

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egy évre — 18 kor.
 Negyedévre — 4 „
 (Közben hármas hordva)
 Egy évre — 20 kor.
 Negyedévre — 5 „
 Vidékre postán szállítva:
 Egy évre — 24 kor.
 Negyedévre — 6 „

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hetű és
 keddnap utáni napok kivételével

Utasítások és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.
 1710000 113 2117

A szerkesztőség kizárólag visszadának
 vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Hirdetéseinek és hirdetések
 kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes száma ára 8 Aller.

NAGYVÁRAD, okt. 15.

Ökörnyál.

Az ősz poezise az ökörnyál. Poetikus lelkek szeretik selyem szálaknak nézni, melyből a hervadás fon sűrű fehér leplet a télbe induló természet kihűlt tetemére.

Valóban pedig úgy áll a dolog, hogy apró pókok rajzanak őszszel s mivel óriási szaporaságuk miatt nem lenne elég a táplálék a környékben, pókháló szálakat bocsájtanak ki magukból s ennek végébe kapaszkodva várják a kedvező szelet. Ha ez lengeni kezd, eleresztik a szálát és repülnek a szél irányába más tájra, hol kevesebb a légy és több a kukacsz.

Ilyen szép ökörnyálás őszi nap volt a kolozsvári szobor teleplezés. Az egész országból rajzottak oda a pletyka riport pókokcskái s valódi versenyre keltek egymással, hogy melyik tud tendenciózus szemén-szedett valótlanágokból olyan referátát csinálni, mely aztán bizonyos irányú kedvező szele mellett valami jó tanyához segítse majd őket.

Szállt is a sok ökörnyál gubbaszkodó pókjaival együtt a haza egén és jöttek hírek bámulatosak, de feltétlenül tendenciózusak és valótlanok.

A Kolozsvárott megjelenő Ellenzék csinos bogár-gyűjteményt csinált ezekből a riportokból, melyek olvasásánál mi is majdnem fülzúgást kaptunk.

A Hymnus hangja elnyomta a katonabandát. Hajh! mily tündök! A főherceg kocsija futva egyedül ment a városba, üldözve a Kossuth-nóta hangjaitól.

A Széll miniszter ablakát bevertek, Széll és Láng összeveszték és hogy ehhez a vegyes felvágotthoz meg legyen a só is, hát írják, hogy Majláth püspök (brrr!... mily reakziós név) megtámadta az Erzsébet-zászló felszentelését.

A kofalkodás és riport között az a különbség, hogy a riporter felkutatja a tényeket és leírja úgy a mint találta, a kofák pedig maguk csinálják a hirt és tendenciózusan huzzák rá arra, a kit éppen találtnak, a mily kofalkodás történt a riportokban Kolozsvárott.

Az egész ünnep, igazán csekély rendezvényt leszámítva, melyet mesterségesen próbáltak szítani, igen fényesen és rendben sikerült s ma már a fővárosi lapok is írják, hogy Majláth templomában felszentelte a zászlót.

Ez pedig nagy baj, mert azok, kik a sajtó asztaláról lehulló morzsákon szoktak rágódni, már felhasználták a szép riportokat és ki Nessi mellett, ki Széll ellen, ki Majláth ellen megírta elfogulatlan és felekezeti stb. tekintetektől nem vezérelt riadóját, nézetét, sőt tanulságos vezér-elveit is.

Nem annyira ezekre a hulladék vadászokra gondolok, mint a sajtó szégyenletes elkofásodására. Alig lehet valamiről riportot olvasni a nélkül, hogy durva hazugságokkal is ne szolgáljanak a leírók bizonyos tendenciákat.

Ez ellen csak a sajtó maga tehet valamit, ha kidobja az ilyeneket munkásai közül és bojkottálja azon ponyva lapokat, melyek szenzációkban utazva, semmi eszközt rossznak nem tartanak.

Nem kell irodalomnak tartani mind-

azt, a mi irva van s ha egy pár kofát és árust kidobunk a sajtó szabadság templomából, csak a szentélyt tisztítjuk, nem engedve azt kereskedés házává tenni.

Az ilyen riport özön, milyen Kolozsvárról szállt szét, igazán ökörnyál, mely által apró pókok igyekeznek kedvező szél mellett jobb hejyre tapadni, mit sem törődve azzal, hogy ezáltal a szemfedőt szövik a sajtó tisztességének vézna alakjára. P—y.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, okt. 15.

Négy napi szünet után újból egybegyűltek ma a honatyák. Nem tulságosan nagy számmal, de elegendő. A mai ülésről viharjósok sejtelmek szövődtek már jó előre, de egyelőre a képviselők szivarsó mellett trécselő csoportjai nyoma sincs annak, hogy mi készülődik és hogy lesz-e egyáltalán valami. Nessi Pál felszólalását várják a Gotterhalte meg egyéb kolozsvári incidensek miatt. De tíz óra is elmúlik s Nessi Pál még nincs itt, így hát az ülés elején, napirend előtt nem várható lármás nyitány. Csakhamar kitérnek, hogy interpelláció keretében ad kifejezést Nessi Pál a felháborodás érzelmeinek. Magát a napirendet még mindig a formalitások merítik ki: irománnyok előterjesztése, indítvány- és interpellációs könyvek felolvasása, bizottságok megválasztása.

Erdemleges pont a kvótadöntésről szóló királyi kizárólagos megvitátása, mely Rátkay in-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Miniatur fotografikák.

Írta: Szabó Ilona.

XII. Magdolna.

Mikor az egészséges szép nagy szál ember valami ostoba megtévedés folytán kiderült a sorból, a megdöbben család a hirtelen, váratlanul föléje tornyosuló katasztrófaban azt sem tudta, vajjon övé-e hát az a párua, melyen a kicsinyek szöszke feje nyugszik.

Az örökké beteges, gyenge asszony, a sok apró gyerek anyja tehetetlenségében egyre csak sírt és jajgatott. Magda meg a legnagyobb leány, a fájdalom első vehemens kitörése után, tompán, szinte érzéstelenül viselte a lesújtó bánatot. A temetéskor csak az édes jó apát siratta, azt akkor még nem tudta, mennyi siratni valója lesz majd ezután.

Ő volt az első gyermek, erős, egészséges, apjafajta. A többi csenevész portéka roppant elmaradva következett utána; sápadt, vézna kis jószágok voltak, mint a fészekből kihullott, alig pihés verébfiókák.

Unta ezt a sok nyafogó apróságot; egész-

séges vére kifelé vonzotta e panaszos sóhajtsóktól fűledt, orvosságzagú levegőből. Eddig nem is igen vette őket észre, de most, hogy egyszeribe a nyakába szakadtak, borzasztó tehernek érezte.

A tágas, elegáns szobák, a kisvárosi élet sokszerű kényelme, a gondtalan uri élet után, a megyei székváros külső részében két kicsi, csekély butorzatú, egyablakos szobácskában, a napról-napra való megéhités ezer gondjával közködve, csak éppen, hogy megvoltak. Mikor a szűkölködés, a betegápolás szürke napjában végiggondolt előbbi életén, kicsordult a könny mandulavágású szép szeméből, melyeknek megtekintésére bizony seregláltak a gavallérok a közjegyzői barátságos nyilakta a vigasságok idején.

Sokszor a keserűség annyira felgyülemlett lelkében, hogy bezárkózott a belső szobába, kétségbeesett anyja nem talált sem erőlyes, sem könyörgő szót, melyre előjött volna. Ha keserűsége és dühe némileg lecsillapult, egy kis rizsponnal rendbeszedte sirástól kivörösödött arcának feldúlt vonásait, s ilyenkor, a hogy a tüdőből visszazérelt rá két csodáscsép szemre, órákhosszat elgyönyörködött egészséges szépségébe. Apróra megfigyelte arcának finom vonalait, vállának, karjának formás gömbölyűségét és sokért nem adta volna, ha visszataszító, durva alakban látja képmását.

Azt hitte, így könnyebben beleélté volna magát a nyomoruságba; de ennyi szépséggel, ilyen egészségesen, ilyen fiatalon, nem tehetett róla, de zúgolódnia kellett az élet e kegyetlen iróniáján.

Véresre harapdálta ajkát keserűségében és úgy próbálta kárpótolni magát, hogy sorra felöltvén a régi jó időkbeli megmaradt összes öltönyeit, napokig járta a nyüzsgő, eleven korzót.

Innen még több keserűségei hozott magával a szűk kis szobába, mert ha szépségét észre is veszik, mégis csak elkerülték ostoba előítéleténél fogva, az öngyilkos körjegyző elszegényedett leányát.

E szertelenségekkel szemben az anyáknak nem volt más módszere, mint könnyei és sóhajai. Nem sokra ment velők, a leányra már ez sem hatott. Osszeszorította fogait s szó nélkül elrakta parádés ruháit. Es a másik véglet gyors fellebanásával vált a bibliai büntrehajló Magdolnából a bibliai szorgos Márta. Apolta betegait, tisztogtatót, szorgoskodott egész nap fáradhatatlanul, erejét csaknem túlhaladó módon. Este pedig tanitgatta az apróságot s méssével altatta el őket.

E napokban csend és nyugalom volt a kis szobákban, a Magda fásult, érzéketlen nyugalma uralkodott a házon. A gyerekek sem mertek nyafogni, sírni, hang nélkül engedelmeskedtek

ditványo kapcsán került szóba. Híre jár, hogy bombamerénylet készül, melyből azonban szó sem volt igaz.

Vita egy királyi kézirat körül.

Tallán Béla ül az előki székben. Apponyi ugyanis családi ügyben kénytelen volt egy napra elutazni, azért helyettesíti ma az alelnök.

Rátkay László indítványozza, hogy a miniszterelnöknek a képviselőházhoz küldött értesítését, amely szerint a király a kvótát 1902 június 1-től 1903 jun. 30-ig megállapította, tárgyalásra tűzzék ki. Beszéde elején megemlékezett az új országházról is, amelyet kövé vált hazugságnak és márványúvá fagyott nagyzási gögnek nevezett, az új országház az ég felé emelkedő épület-tömeg, amelyből a kérges tanyerű paraszt és a hevílő szívű ifjuság ki van rekesztve. Jobb is, hogy nem jöhet a képviselőházba az ifjuság, mert itt csak azt látna, mint tépik meg keztyüs kézzel a nemzet eszményeit. Megemlékezett indítványáról is, megütöközt azon, hogy míg az ellenzéknek nem szabad a vitába belevonni a király személyét, addig a kormány a király tetteit is beleviszi a politikába. E tettekből azt látjuk, hogy korlács van a király kezében, melylyel veri a nemzetet. Ha elvették a kvótadöntés tárgyalását, hogy a király távolmaradásának az oka az lenne, mert Mátyás csak király volt s nem egyúttal császár is.

Nem akarom hinni, hogy a király távolmaradásának oka az lenne, mert nehezte a nemzetre. Igaz, hogy az érzelmeinek parancsolni nem lehet, de erre okot nem tudok. De nemcsak a király nem jelent meg Kolozsváron, távollétével tüdőköltött ott a királyi család is.

A családból csak egy jelent meg, ez is csak parancsból, mert a királyt kellett képviselnie.

Mi a magyar embert jellemző hálás szível fogadjuk József Agost herceg megjelenését és pedig annál is inkább, mivel rokonszenves egyéniségén kívül s korrekt, kifogástalan alkotmányos magatartásán s kijelentésén kívül, rá tekintve, mindig az jut eszünkbe, hogy az egyetlen igazán magyar herceggé bennünket büszkeséggel tölt el.

Rátkay: Ha nem fogadják el indítványát, ez azt jelenti, hogy a nemzet türi, hogy koldusbotra juttassák a szent korona nevében. (Ejjezzés a baloldalon.)

Szell Kálmán: A házszabályok értelmében mi Rátkay indítványa van kitérve, e felett a házszabályok nem engednek meg vitát. Csak röviden kíván felszólalni. Rátkaynak ellene irányuló támadása nem méltányos, mert ő a királyi leirat tárgyalásához a múltban mindig

hozzájárult. (Ez a kérdés tárgyalása most csaknem házszabálysértés, csupán azért nem az, mert ő maga ajánlotta fel e módot.)

Kérdi, megengedi-e a Ház, hogy a leirat tárgyalása most a jelen perczben történjen (Felkiáltások balról: Nem lehet!)

Szell: De lehet. Ha azonban nem kívánják, tűzzék ki holnapra.

Beöthy: Az országnak igen súlyos megterhelteséről van szó, pedig a pénzügyi bizottság kimondotta, hogy az országot tovább megterhelni nem szabad. (Ugy van!) A miniszterelnök azt mondja, hogy tárgyalagos diskusziót akar meghonosítani a Házban, nyisson hát nekünk kapu, de nem a jelen eljárással. Amíg a leiratot kellőleg tanulmányozzák, idő kell, ezért indítványozom, hogy a leirat tárgyalását szombatira tűzzék ki.

Thaly Kálmán szintén hozzájárul Beöthy indítványához. A miniszterelnöknek tekintetbe kell venni, hogy erre a tárgyalásra egy este elkészülni nem lehet és tekintetbe kell venni, a párt kegyeletét is, melylyel most a pártelők gyásza iránt viseltetik.

Szell Kálmán: Ilyen kérdés-kben mindig loyals volt. A leirat ugyan ösmertes, de hozzájárul ahhoz, hogy a tárgyalást szombaton tartassák meg.

Tallán elnök kimondja, hogy Rátkay javaslata nyomán a tárgyalást szombatra tűzi ki.

Ugron Gábor kéri a házszabályok 179. §-át tekintetbe venni.

Elnök: A képviselő ur közbeszó; éppen azt akarom mondani: egyben elröndelem annak kivontatását.

Ezután megválasztották a bizottságokat majd

szünet

következett.

Szünet után

Szell Kálmán miniszterelnök előterjesztette a munkaprogramra vonatkozó javaslatát

Thaly Kálmán fájlatja, hogy nem hallotta az önálló vámtörvényről szóló törvényjavaslatot.

Rakovszky István sajnálja, hogy a programban nem hallotta a kiegyezési javaslatot. Ugy látszik, oly tömeges munkával akarja a miniszterelnök ellátni a Házat, hogy a kiegyezésre nem kerül a sor. De legalább nyilatkozzék erről.

Szell: Nem vette fel a kiegyezést a programba, mert még nincs készen

Kiállítások: Nincs megegyezés.

Szell Kálmán miniszterelnök: Hat nincs még megegyezés. (Derűtlenség.) Ohajtjuk a megegyezést...

Kiállítások: Mi nem!

Szell: Hat ohajtom én! (Zajos derűtlenség.)

nénjük akaratának, s mintha nagyobb bizalommal közeledtek volna hozzá. Anyjukat tulajdonképp csak egy folyton könnyező, beteges néninek nézték, akit az ő nagy testvérük épp úgy gondoz, ápol, mint őket, tehetetlen apróságokat. A Magda nyugalmában volt a respektus, ő volt a háznál minden, ur és parancsoló.

Ilyen csöndes napokban előhozakodott az anyja régi álmával. Ha Magda férjhez mennel... Hisz mehetett volna már régen — szokta mondani — de szörnyen változatos volt. Most bezzeg nincs kibe változtatni! Oh, de csak jönnie is valaki!... A lány csak halgatta szó nélkül. Felhuzta vállait, ezzel kifejező minden véleményét a dologról.

Es mégis egyszer jött valaki. Régen jegyzősegéd volt náluk s már akkor megszerelte a lányt. Hanem akkor még nem szólt, nagyon magasan látta maga fölött a kényes igényű, elkapatott jegyzőkisasszonyt. De most fordult egy kicsit a koczka, hátha...

Nagyon komoly, jóra való ember volt. Olyan, akiből nagyon jó férj és példás családapa lesz. Aki már legényember korában, a nagy karosszékben elnyulva, hosszuszáru tájtékpipából füstöl s nagy boldogság mellé csak egy gondos, jó feleséget kíván, aki mindennek felett kitűnő ebéd-eket tudjon készíteni. Ha ez így meg van, akkor tökéletes a boldogság.

De Magda nem akart e nagy boldogság megteremtője lenni. S-hogyse tudta magát egy hizásnak indult falusi jegyző kottákat ültető feleségének elképzelni. Igazában nem is vette komolyan a kérését, de az aggodalmas mother, a mamák jó szokása szerint, titokban biztatta a hűséges embert.

Ezenközben a szegény, beteges anya, mint a régen dűledező rom, végkép összeomlott. — Agybaesett s bár maga a haldokló élei kívánczó reménységével bizakodott a felgyógyulásban, tudvalevő volt, hogy sohasem fog önjerejéből a szobában még egy lépést tenni.

Magda ekkorra már úgy elfasult, hogy meg sem dobogott, kötelességtudón orvost hívott s gépiesen végezte napi munkáját.

Ismeretlen ember volt a doktor, tájékozatlanul kereste a b-jarást. Magda a konyhajtóban állt. Derékban kissé előre volt hajolva és a job kezében feltartott vasaló rostélyán fujta a pernyét. A doktor éppen tőle kérdészködött. Ahogy feléjezt, lángvörösre gyúlt az arcza és valami érthetetlen, futó megriadtságra egy nehéz könnyecsopp szivárgott elő a restelkedve lecsukott szépséges szemekből.

Amíg segített a beteg megvizsgálásánál, a doktor egyre csak őt nézte, erős, merész tekintettel, hogy szinte zavarba jött. Azután ott maradt nap-nap után tovább s folyton nézte mohón, élesen a lányt, az orvos szemével,

De a míg a tárgyalások befejezve nincsenek, addig **nem nyilatkozhatok.** Ami az időt illeti, a törvény értelme az, hogy ha a kiegyezés 1903 ig létre nem jön, akkor hosszabb kereskedelmi szerződéseket nem lehet kötni, igenis, a vámszövetséget magát 1907-ig bármikor megkötöhetjük, de külföldi szerződést 1907-nél hosszabb időre nem köthetünk. Ez a valóság. Nem az 1902-iki terminus sürgető, hogy megkötjük a kiegyezést, hanem hogy szűnjék meg a bizonytalanság.

Nessi Pál: F. hó 12 én kincses Kolozsvár városa vendégül hívta falai közé az egész nemzetet koronás királyával és a királyi családdal együtt.

A nemzet meg is jelent, ott volt annak mindmegannyi mérvadó tényezője, csak egy hiányzott, akinek távolléte pedig legjobban fáj, a koronás király.

Nem kutatom, hogy mi volt ennek az oka, nem kesereg, nem panaszkodom. Fájó érzés fogott el mindnyájunkat s szívünket keserűség érzése töltötte el, mert ismét elmúlt egy alkalom, hogy a nemzet és király egymáshoz közeledjék, hogy a nemzet és a király érzelmei közt távolgató ürt áthidalhassuk.

Annál súlyosabb beszámítás alá esik ezen mulasztás, miúthogy ez az ünnep tisztán monarchikus ünnep volt.

Hiszen király szobrot lepleztünk le, azért meutünk mindnyájan oda, hogy egy király emlékéit tiszteljük meg, egy király emlékeinek áldozzunk.

Súlyos politikai hiba volt tehát, hogy ez ünnepélyen nem vett részt a király, kinek minden magyar nemzeti mozgalom élén kellene állani, kinek kezünket vezetni, lelkesíteni kellene.

Tisztelt Ház! Ami azonban a kolozsvári ünnepeket minden szépségük mellett mégis minden magyar embernek keserűvé tette — ennek oka az volt, hogy ismét felhangzott az az átkozott nóta, a minden magyar ember által gyűlölt Götterhalte. Kolozsvárnak és az erdélyi részeknek Kolozsvárra összegyűlt ifjusága megadta ugyan erre a méltó választ, midőn a Götterhalte első hangjánál 1000 torok egész szívvél, lélekkel rázendített a mi nemzeti himnuszunkra. Köszönet ezért a kolozsvári lelkes ifjuságnak és köszönet Kolozsvár minden egyes polgárának, aki ezen éneken részt vett és sikerült a himnusz hangjaival elnyomni annak az átkozott nótnak hangjait. S én is e helyen ismételtén felhívom hazám ifjuságát, hogy ezt tegyék meg minden egyes alkalommal, a mi himnuszunk élénkítéséül.

Kérdi a miniszterelnököt, mi szükség volt Kolozsváron a Götterhaltéra. Miért kellett ez igazán oly szépséges ígérkező ünnepet a Götterhalte hangjaival elrontani? Miért kellett a

mint anyagot, az érintetlen, tiszta, gyönyörű materiát.

A haldokló anya nem is sejtette, hogy az ő halálos ágya mellett halt meg az ő szépséges gyermekének vágyódó, tiszta lelke. Hogy ott bontakozik ki benne az a hatalom, mi életet ad és kiolt, mi az erényest elbuktatja és az elbukottat fölemeli és meglesztítja, az az érthetetlen, titokzatos, hatásában anyaira változatos, nagyszerű erő: a szerelem. Amiben mindjárt a lún fogamzott, s elhervasztotta az ártatlan lélek szüzi virágait.

Mert neki e szerelem egy egész életre szólt, a férfinak nem volt más, mint egy könnyen röppenő kaland.

Mikor edes anyját eltemette, egyedül maradt az éhesen csipőző kis verébhaddal. Dolgozott értök verejékes fáradtsággal, szívében a boldogító szeretettel, panaszatlanul, de még sem fogadta el a falusi jegyző újból felajánlott hű szívét.

Hanem mikor a még nemrégiben szerelmi lázában vergődő doktor megunta s szakítani akart vele, mandulamezsesű, csodaszép szeméből pataként omló könnyekkel, leborulva koldulta a szerelmét.

magyar embert a Götterhaltával fellázítani. A kis herceget, a király képviselőjét miért nem fogadták a himnuszszal? Mi köze a magyar királynak az osztrák császár himnuszához? Miért akarják mindig újra és újra felténni az alig hegedő sebeket? Az ország érdekében van az, hogy azt a bizonyos fátyolt mindig fellebbentik? Hiszen ha így folytatják, az a fátyol könnyen elszakad és alatta láthatók lesznek a nemzetnek vértől csepegtető, vérrel borított sebei? Látható lesz a legelső magyar miniszterelnöknek kivégzett teteme? és megújul az a sok ezer életet és vért áldozott hős, kiket a király esküszegéssel küldött a vérpadra.

Tisztelt miniszterelnök ur! nem a mi érdekünk, hogy bolygassuk a multat, a nemzet megbocsájtó az uralkodóháznak és azai őszintén kibékült, látni azonban, hogy Bécsben feladni még most sem tudnak. De vigyázzanak, mert ha el fog hangzani »Recurrent« válasz erre az lehet: »Mindnyájuknak el kell menni.«

Szél mellett az interpellációkra válaszul, javaslatot nyújt be a munkarendre vonatkozólag. Legközelebb egész sereg javaslatot terjesztenek a Ház elé. A pénzügyminiszter még az őszön betérjeszti az állami tisztviselők fizetésének felemeléséről szóló tervezet.

Ezután választott Szél az interpellációkra.

Nessinek a Mátyás-ünnepekre vonatkozólag a következőket mondta: Semmi olyan érzés, vagy gondolat nem gátolta a királyt megjelenésében, a melyet Nessi képzel. József főherceg betegsége miatt nem jöhetett Kolozsvárra.

A Götterhaltában pedig ő semmi sértő intenciót nem lát.

Nessi kifogásolja, hogy Szél kibúvik a felelet elől s csak egyes részletekre válaszol.

Fehérváry: Mulatságos dolog.

Nessi: Bolányi! Egy magyar miniszter mulatságosnak tartja.

Kubik: Menjen kaszányába! Itt nincs helye.

A Ház, Szél válaszát tudomásul vette.

Az orsz. iparos kongresszus Nagyváradon.

— Két nagyváradai javaslat. —

Nagyérdékű, fontos tanácskozások színhelye lesz pár nap múlva Nagyvárad. Az ország iparosainak vezérférfiai, irányadó egyénei gyűlnek össze a hazai ipartestületek országos nagygyűlésére s a kereskedelmi miniszter is elküldi képviselőjét a kongresszusra.

A tanácskozás ügyrendje óriási anyagot ölel fel a hazai ipar legégetőbb kérdéseiből, a melyek mind közvetlen érintik az iparosságot.

Az első pont az állító vámterület felállítását sürgeti. Impozáns megnyilatkozása lesz ez az ország össziparosainak a magyar ipart lenyűgöző közös vámterület ellen.

A többi javaslatok között két helyi is lesz.

A két javaslat a következő:

I.

A munkás szakegyletek ellenőrzése.

Beterjeszti: Bertsey György, Nagyvárad.

Előadja és indokolja: Ováry Lajos, ipartestületi előjárásági tag, Nagyvárad.

Mondja ki a nagygyűlés, hogy a kormányhatóságok által engedélyezett ipari segédmunkás szakegyletek működése az alapszabályokban meghatározott módon a közigazgatósági hatóságok által folytonosan ellenőriztesék; kérsék fel a nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. miniszter ur, ez irányban a sürgős intézkedés megtételére.

Az elmúlt három év leforgása alatt majdnem minden vidéki városban megalakult az ipari segédmunkások szakegylete, nagyobb városokban 5, sőt 10, valamennyinek alapszabályai kormányhatósági jóváhagyást nyertek, a szakegyletek főfoglalkozása a szociáldemokrata

elvek ösmerletése és terjesztése, népgyűlések tartása, béharczra szervezkedés, munkaidő-leszállítás, a munkabér felemelése, pedig mindezekről az alapszabályokban szó sincsen, a közigazgatósági hatóságok mindezen tényekre, a mennyiben semminek anyagi érdekeiket nem sérti, rá sem ügyelnek, engedélyezik az ünnep és vasárnapi népgyűlések megtartását, csak utcai botrányt ne keltsenek, sőt sok helyen hatósági támogatásban is részesülnek, arra gondot sem vetnek, hogy ezáltal a munkaadók mennyire ki vannak a munkások akaratának szolgáltatva, tetszésük szerint követelnek rövidebb munkaidőt és magasabb munkabért. Ha a munkaadók elfogadják, az általános vállalati munkák versenye miatt tönkre jutnak. Tekintettel azon minden kigondolható ok és módon reájuk kivetett adónak elviselhetetlen terhére, ideje volna, hogy az iparosság a hatóságok részéről védelembe vétetnék, azonban mint az eddigi példák mutatják, a békesség és csendesség biztosításának kedvéért a sztrájkolókat pártolják, ebből világos, hogy a csend és rend fenntartását az iparosok megszarosásával vásárolják meg, pedig az ilyen eljárás a kölcsönös bukásra vezet.

II.

Kamarai választások beosztása.

Beterjeszti: Bertsey György, Nagyvárad.

Előadja és indokolja: Ifj. Moskovits Mór kamarai beltag, Nagyvárad.

A beszercebányai kereskedelmi- és iparkamara 1635—1902. szám alatt a soproni társkamara kezdeményezése folytán s annak közreműködésével a nagyváradai kamara a kereskedelmi- és iparkamarák bel- és kültagjainak választása és a kamarák újjáalakítása tárgyában kibocsátandó új rendelet-tervezetet dolgozta ki, mely Sztierényi József miniszteri tanácsos ur elnöke alatt 1900. évi szeptember 18-án tartott titkári értekezleten alaposan megvitattatván, végleges szövegezésben, mint az értekezlet megállapodása, a n. m. kereskedelmiügyi miniszter ur figyelmébe lett ajánlva:

A beltagok választása.

A) A budapesti kamara székhelyére nézve

I. csoport, kiknek ker. adójuk 100 koronáig terjed 6 beltag és 3 póttag. II. csoport, kiknek ker. adójuk 300 koronáig terjed 6 beltag és 3 póttag. III. csoport, kiknek ker. adójuk 600 koronáig terjed 6 beltag és 3 póttag. IV. csoport, kiknek ker. adójuk 600 koronán felül van 6 beltag és 3 póttag.

B) A vidéki kamarák székhelyén

I. csoport, kiknek ker. adójuk 40 koronáig terjed 4 tag és 2 póttag. II. csoport, kiknek ker. adójuk 100 koronáig terjed 4 tag és 2 póttag. III. csoport, kiknek ker. adójuk 200 koronáig terjed 4 tag és 2 póttag. IV. csoport, kiknek ker. adójuk 200 koronán felül terjed: 4 tag és 2 póttag.

Az 1868. évi VI. t.-cz. 5 §-ának módosítását célzó, a kamarai titkárok értekezletén szövegezett rendelet tervezet a kamarai beltagok választását csoportokra szándékozik osztani, miáltal a kisiparosság kilencztizedrészeinek választói és választási joga egy csoporttatnék meg, hogy a csoport cenzus alapján 4 kilencztizedrészt választhatna a maga köréből 4 bel- és 2 póttagot, míg az egytizedrészt 12 bel- és 6 póttagot. Ezen jogfosztó rendelet-tervezet ellen a nagyváradai ipartestület előjárósága óvást tesz s tiltakozik annak törvényerőre emelése ellen, ugyanazért a következő határozati javaslatot terjeszti a VI-ik ipartestületi orsz. kongresszus elé:

»Mondja ki az országos nagygyűlés, hogy az 1868. évi VI. t.-cz. 5 §-ának módosítására vonatkozólag a kereskedelmi- és iparkamarák titkári értekezletén szövegezett, elfogadásra került a nagyméltóságú kereskedelmiügyi m. kir. miniszter urhoz betérjesztett rendelettervezetnek a kamarák újjáalakítása és választására javaslatba hozott csoportrendszer sem igazságosnak, sem méltányosnak nem találja, annak törvényreemelésé ellen tiltakozik, azt a bekövetkezendő törvény revíziója alkalmával figyelmen kívül hagyatni kéri.«

A katolikus nagygyűlés.

— Saját tudósítónk távirata. —

Budapest, okt. 16.

Ma nyílt meg a Vigadó nagytermében a harmadik országos katolikus nagygyűlés, melyre a katolikusok az ország minden részéből nagy számban jöttek a fővárosba.

A megnyitó ülést megelőzőleg a belvárosi plébánia-templomban szent mise és Veni-Sancte volt, melyet Császka György kalocsai érsek czelebrált. A templomban a katolikus egyesületek és testületek állottak sorfalat zászlaikkal. Mise után átvonultak a Vigadóba, melynek nagytermét a gyűlés tagjai teljesen megtöltötték. Ott láttuk a magyar katolikusok összes vezető férfait, a főpapság nagy részét, valamint az országgyűlés néppárti tagjait csaknem teljes számban.

Mintán az operai énekkar elénekelt a Himnusz, a melyet állva hallgattak meg, ifj. gróf Zichy János tartotta megnyitó beszédjét, melyben hangsúlyozta, hogy a magyar államnak szüksége van erős katolikus társadalomra. Örömmel tapasztalja — ugymond — hogy a katolikusok között megszűnt a régi apátha és most már a katolikusok is tudatára ébredtek annak, hogy tenni kell valamit a katolicizmus megerősítésére.

Az éljenzéssel fogadott elnöki megnyitó után az elnök felolvastatta Mária Valéria kir. hercegnő levelét. A fenséges asszony udvarhölgye által tudatta a kath. nagygyűléssel, hogy megalakulása alkalmából örömmel üdvözlő és sajnálkozását fejezi ki, hogy a gyűlésre el nem jöhet. Az üdvözlő levél felolvasását lelkes éljenzéssel fogadták.

Elnök bejelentette, hogy a nagygyűlés hódoló táviratot intéz a királyhoz.

Dr. Mihályfi Akos emelt ezután szót és sürgette, hogy az országos kath. nagygyűlésnek tavalyi, az orsz. kath. szövetség megalakítására vonatkozó határozatát hajtsák végre. Kéri a kath. társadalmat, támogassa az orsz. szövetségei működésében.

Rada István a beteg báró Hornig Károly veszprémi püspök értekezését olvasta fel »A katolikus társadalmi tevékenységről«. A tudós püspök egész értekezése oda czéloz, hogy a katolikus embernek a mindennapi életben is mindegyütt érvényesíteni kell a katolikus szempontokat. Ha látja a világ, hogy mi katolikusok nem támadni akarunk, hanem csak jogainkat akarjuk érvényesíteni: akkor barátjabbat fognak nyújtani azok is, a kik most ellenséges érzelmekkel viseltetnek a katolikusok törekvéseivel szemben. (Éljenzés.)

Ezzel az ülés véget ért.

A főiskolai internátusban.

Ülés után a tagok az Üllői-úton lévő főiskolai internátusba vonultak, melyet nagy ünnepélyességgel avattak fel. Czéja ez intézetnek a fővárosban tanuló főiskolai katolikus ifjúság számára olcsó és kényelmes otthont biztosítani.

Az ünnepély a Szózatall kezdődött, mely után Zichy János gróf mondott megnyitó beszédet. A gróf kifejtette, minő nemes hivatást teljesít az intézet a főváros erkölcsi viszonyai között s meleg szavakkal emlékezett meg mindazokról, akiknek a buzgósga ez internátust létrehozta. Schönhen Ferencz, az intézet tagja elszavalta alkalmi ódáját, Glattfelder Gyula igazgató pedig buzgó beszédet intézett az ifjúsághoz. Az ünnepélyt ismét énekszám rekesztette le.

Délután a katolikus nagygyűlés szakosztályai folytatták tanácskozásukat.

A délutáni ülésen Mayer püspök „Katholikus nevelés a családban” című értekezést olvasta fel, majd Széchenyi Imre gróf költői szárnyalású beszédében szólt arról, hogy mi erősít meg hitünkben. Ezután Vojnits Döme fejtegette, hogy mi szerepe van az egyházban a szerzeteseknek.

A kongregációk szakosztályában a katolikus irodalom, sajtó és művészetről tanácskoztak.

UJDONSAGOK.

Házi ezredünk ünnepe.

A 37-ik gyalogezred ma ünnepli meg a Lindenau melletti dicsőteljes győzelemnek 89-ik évfordulóját.

Tegnap este zene és disztakaró volt. — Este 8 órakor az ezred tisztikara a Rimanóczy-szállodában vacsorával egybekötött emlék-estélyt rendezett, melyen mindvégig a legjobb hangulat uralkodott s éltették a hazát, királyt és a 37-ik és 60-adik ezredet.

Ma reggel ébresztő zene volt a várban. Dél előtt 9 órakor ünnepi szent misét mond Andrassy Péter katonalelkész a vár belső udvarán, melyhez kivonulnak: egy kombinált diszszázad zászlóval és zenével, az egyéves önkéntesek, az újonczok és póttartalékosok. A mise után báró Karg József ezredes előbb német, aztán magyar beszédet intéz a tisztikarhoz és a legénységhez.

Ezután Wittstock Ernő, Kallivoda és Voglsang századosoknak fogják mellé tüzni a III. osztályú tiszti szolgálati érdemrendet 25 éves szolgálatért, Zakár Örmester a II. osztályú legénységi érdemrendet kapja meg; az ezredparancsnok beszédet intéz Zauberer Örmesterhez, a ki f. évi szeptemberben töltötte be 40. szolgálati évét s átadja neki Nagyvárad város alapítványának 100 koronára rugó ez évi kamatjait.

A zászló ünnepélyes átadása rekeszti be ezt az ünnepet.

Kedvezőtlen idő esetén a Szt. László-templomban d. e. 9 órakor szent mise lesz s akkor az ünnepi beszédet Andrassy Péter katonalelkész fogja mondani.

Fél 12-kor a legénység megvendégeltetik ünnepi ebéddel.

Délben 12 órakor a tisztikar diszében ad, a melyre hivatalos a többi nagyvárad-i csapatparancsnok is.

Egész nap a legénységnek szabadsága van.

TAJÉKOZTATÓ.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

Okt. 19-20. Iparosok országos kongresszusa.

* Személyi hírek. Rimler Károly polgármester ma, csütörtökön Nagyváradra hazaérkezik. — Bordé Ferencz városi főjegyző hivatalos ügyben ma Budapestre utazik.

* Ruttkayné halála. Ruttkayné Kossuth Lujza ravatalát ma egész délelőtt nagyszámú közönség látogatta. A koszorúk folytonosan nagy számban érkeznek. Feltűnést kelt Budapest főváros hatalmas koszorúja, amelynek széles nehéz selyemszalagjai a főváros színeit viselik. A temetés délután fél négy órakor lesz.

* 5% közköltő emelés. Evek óta ijeszti Nagyvárad város községi adót fizető közönségét a közköltőemelés réme. Daczára a legnagyobb körültekintésnek, mégis belemertünk az adóemelésbe s most ismét az előtt áll a város közönsége, hogy a jövő évre újabb emelést szavaz meg a törvényhatóság. Nagyvárad város 1903. évi költségvetését nagy fáradsággal már elkészítette Ragány János főszámvevő s a kinyomott példányokat ma, vagy holnap küldik szét a bizottság tagjainak. A költségvetés összeállítása azért késett, mert a főszámvevőnek be kellett várni a közvilágítás és az újabb nagykölcson tárgyában a közgyűlés határozatait. A költségvetésből a főszámvevő kihagyott több olyan megoldásra váró kérdést, amelyeket az egyes ügyosztályok sürgetnek, mint pl. a Városliget rendezése, a lovas rendőrség szervezése stb. Ezeknek elhagyását a főszámvevő a szorult pénzügyi viszonyokkal indokolja. Mint értesülünk, így is csak 5%-os közköltő emeléssel tudta a főszámvevő az egyensúlyt kihozni. A költségvetés tárgyalása még csak a jövő héten kerül szőnyegre a tanácsban és a pénzügyi szakbizottságban, mert az iparos kongresszus, szűret stb. miatt e héten annyira igénybe veszik a bizottsági tagokat és a tanács tagjainak idejét, hogy alig lehetne érdeme szerint elbírálni a nagy terjedelmű költség-előirányzatot. Így a novemberi közgyűlésig nem volna meg a törvényben előírt idő a budget közszemlére tételére. Mivel pedig már is közel van az év vége, amikor a jóváhagyást is ki kell eszközölni, valószínűleg novemberben a költségvetés tárgyalására rendkívüli közgyűlést tart Nagyvárad városa. A tanács tegnapi ülésében erre az álláspontra helyezkedett.

* A posta-palota kibővítése. Még egy évtizede sincs, mikor a postaigazgatóság épületét emelték. Márakkor az volt az általános nézet, hogy kicsi a postaigazgatóság palotája. A város forgalmának örvendétes emelkedését mutatja, hogy már most az épület kibővítését elhatározták. Az épület Borz-utca felől levő nagy kertjében építenek nagyobb szabású épület szárnyát, amelyben a számvevőség és a többi hivatalok nyernek elhelyezést. Schöpflin Agoston postatávirda igazgató megkeresésben tudatta ezt Nagyvárad városával s kéri, hogy az esetleges utcaszabályozásra vonatkozó véleményét, — illetve javaslatát tudassa a város. Ezeket a véleményeket figyelembe akarják venni a terv készítésénél.

* Az örök mozgó feltalálása. A megoldhatatlan problémák közé tartozik az örök mozgó, perpetuum mobile feltalálása. Nincs a világon olyan gyógyintézet, a melyben ne volna e kérdésnek legalább egy örülje. Most a Székely-Udvarhely című lap egész komolyan és nem nyári kacshirként újságolja, hogy az örök mozgó végre fel van találva s a boldog feltaláló Szabó Mózes honoráldozati tanító. A felfedezett gép varrógépről kezdve malmot, cséplőt, fűrészt, vonatot, hajót minden állati és emberi segítség nélkül, a föld vonzerjének felhasználásával hajt, visszakapván munkájában az elvesztett erőt. Ez a gép megfelelő szerkezettel minden költség nélkül végtelen ideig végez munkát. Használatával milliókat lehet majd megtakarítani emberi erőben és tüzelőanyagban. A megye iparfejlesztő bizottsága hathatós pártfogásban részesítette a feltalálót és pénzesegységet szavazott meg a szabadalmazásra. — Az örök mozgó tehát a „Székely Udvarhely” szerint meg van, de van-e a lap szerkesztőségén kívül valaki, aki elhiszi?

* Az ipartestületek kongresszusa. Az október hó 18-án, 19-én és 20-án Nagyváradon tartandó országos ipartestületi kongresszus nagy élénkséget hoz városunkba. Már eddig közel négyszáz résztvevő jelentkezett az ország minden részéből. Thék Endre, az országos nagygyűlés elnöke már ma, csütörtökön megérkezik Nagyváradra s látogatásokat tesz a notabilitásoknál. Nagyvárad város közönsége szíves vendégszeretettel fogadja a vendégeket. A város ünnepi ebéde vasárnap délelőtt lesz a Sasban, amelyre ma bocsátják ki a meghívókat. Az ebéden az idegen kongresszusi tagok, a helybeli ipartestület előljárói, a törvényhatóság iparos tagjai vesznek részt. A városi tanács az ünnepi ebéd rendezésével Lukács Ödön tanácsnokot bízta meg, aki Bertsey György ipartestületi elnökkel gondoskodik a teendőkről. — Az ipartestület hétfő délelőtt ad lakomát a vendégek tiszteletére a Zöldfában. Egy teríték 4 korona.

* Halálozás. Hosszas és kínos szenvedéstől váltotta meg a halált e hó 14-én Pethő Gyulát, a magyar királyi földtani intézet főgeológusát. Három éve már, hogy súlyos májbaja kínozta, a mely azonban nem gátolta abban hogy tudományos buváradásait a Bihar-hegységben tovább folytassa. A nyáron is három teljes napig feküdt eszméletlenül, minden orvosi segítség nélkül sátrában a hegyek között Erős szervezete azonban megmentette. Október 11-én betegen érkezett haza és két napi szenvedés után hunyt el. Temetése csütörtökön délután 3 órakor lesz Stefan-ut. 9. számú gyászházból, az ágost. ev. szertartás szerint.

* Hivatalvesztésre ítélt orvos. Nem mindennapi eset történt Székesfejerváron, mint a Fejérmegyei Napló írja: Dr. Vizteleky Frigyes gyes járásorvost a fegyelmi választmány egyhangúlag hivatalvesztésre ítélte szabályokba ütköző cselekményei miatt. A dolognak érdekes előzményei vannak. Mikor a sok feljelentés alapján Szűts Ariur főjegyző a vizsgálatot megindította, felkereste a főjegyzőt és megakartá vesztegetni. A tisztviselő persze visszautasította a becületét mélyen sértő ajánlatot s a vizsgálatot tovább vezette nagy eréllyel. A vizsgálat alkalmával tényleg valóknak mutatkoztak a Vizteleky ellen emelt vádak. Ugyanis bebizonyult, hogy Vizteleky egy hullavizsgálat alkalmával pénzt fogadott el az elhunyt hozzátartozóitól s kötelességét nem teljesítette számtalan esetben. A vizsgálat befejeztével Fidth báró főispán összehívta a fegyelmi választmányt e hó 13-ára. A fegyelmi választmány a lelkiismeretlen orvost egyhangúlag hivatalvesztésre ítélte.

* Kérem az iparos polgárokhöz. Tisztelettel felkérem az iparos polgárságot, hogy a városunkban tartandó ipartestületi orsz. nagygyűlés tartama alatt, illetve e hó 17-től 20-ig az ipartestületi hivatalok kezeléséhez csakis oly hivatalos ügyek elintézése végett szíveskedjék fordulni, a melyek el nem halaszthatók. — Nagyvárad, 1902. október hó. Bertsey György, elnök.

* Kézre került szélhámos. A szélhámos urfit, a ki oly kiváló érzékkel bírt a zsaroló levelek írására, tegnap délelőtt Pataky fogalmazó letartóztatta. Az intelligens, korazüllött csaló Gombor Sándor faczér szabó legény, egy jómódu iparos fia, a ki tisztességes, jó családból tévedt a bűn útjára. Erdekes a dologban, hogy nemcsak egyéni passzióból, de kötelességszerűen űzte a zsarolást. Ugyanis ifjú társai vannak, a kik közül ő tudta legnagyobb virtuozitással kaphatolni egyes családok viszonyait s a zsaroló leveleket megszerkeszteni. A többiek nagyobbára csak mint expeditorok szerepeltek, de sonasem olyan sikerrel mint ő.

a szerény, intelligens család. **Gombor Sándor** ma már a rendőrség fogházában ül és senki sem tarthat már attól, hogy kölcsön kérő levelekkel állít be hozzá. Társait most nyomozza a rendőrség s valószínű, hogy pár nap múlva együtt tűnődhet a banda: multján és jövőjén.

*** Merénylet híre az országházban.** Budapesti tudósítónk távirati értesítése szerint tegnap nagy konsternációt okozott az új országházban a szegedi postával érkezett névtelen levél, amelyben figyelmeztették az elnökséget egy készülő merényletről. Az inspekciós rendőrfelügyelőnek azonnal átszolgáltatott levél szerint egy elszánt anarkista csoport elhatározta, hogy a képviselők üléstermének elnöki emelvénye alatt két bombát helyeznek el s azokat alkalmas pillanatban felrobbantják. A merénylet hírére az egész rendőri szervezetet mozgósították s mintegy 20 detektívet helyeztek el a karzatok különböző pontjain.

*** Egy jótékony urnó halála.** Egy jótékony-ságáról ismert előkelő urnót helyeztek tegnap örök nyugalomra a körösladányi temetőben. A megboldogult **Szakszó Francziska** nővére volt a pár éve elhunyt **Szakszó Rezső** debreczeni prapost, nagyváradi kanonoknak. A megboldogult áldott lelkű urnó jótékony-sága kiváltképp arra a 25 évre esik, míg bátyja a debreczeni Teresianum igazgatója volt. Az interoátus növendékei áldva emlegették a jószágos urnót, aki versenyre kelt jótékony-ságban áldott emlékü bátyjával. Utolsó útján nagy részvételt kísért a Körösladány közönsége a megboldogult urnó, kinek koporsóját a koszorúk halmaza borította, a következő felirásokkal:

Jó testvérének — Róza.
Szeretett testvéremnek — Tóni.
Isten veled — Mari, Jola, Sándor.
A jó Fani nének — Sztankó Géza és családja.
Szeretett Fani nének — Sztankó Béla.
A jó rokonnak — Dr. Zsifkovics és családja.
Fani nének — Dr. Kolozsi és családja.
Jó keresztmamának — Olga.
Halából — Kreznerichné, Nina.
Az árvák jótévedőjének — Dr. Mikó Gy.
Tiszteletből — a Hamoday család.

A megboldogultat **Speth Gyula** esperes-plébános szentelte be **Chikó László** és **Kovács Márton** segédletével s a szertartás után imponáns menetben kísérték a ladányi temetőben lévő családi sírboltba. Emlékét bizonyára megőrzik mindazok, kik valaha jótékony-ságát érezték.

*** Tömeges betörés és lopás.** Nem mulik el nap, hogy a rendőrségi sajtóiroda több lopásról és betörérről ne ad on jelentést. P-dig a hideg idők még be sem következtek, mikor a lakások nem adnak a lakásnéküli csavargó existenciáknak védelmet a hideg ellen és lopásból, betörésből kell magukat fenntartani, mivel a dologtól lútoznak. Ugy látszik, hogy a rendőrségnek meggyűlik az idén baja a betörések, lopások elkövetőivel és nagy éberségre lesz szükség. Tegnap is történt egy betörés és egy lopás. **Bleyer Antal** Várkapu utcai lakásába a Vársáncz felől az udvaron át az elmúlt éjjel ismeretlen tettes betört s a folyosóról 18 pár viseltes tarka harisnyát és egy kopott kékes gummiköpcet (belső részén E. betűvel) elvitt. — Ugyancsak az elmúlt éjjel a Nagyhid melletti régi **Ertsey-féle** házban lakó **Brüer Mór** korcsmáros lakásából szintén ismeretlen tettes egy öltözet barna viseltes ruhát lopott. A tolvaj, — kit a házigazda elriasztott, cipőit hátrahagyása után mozdított. A rendőrség mindkét esetben megindította a nyomozást, — sajnos — eddig eredménytelenül.

*** A vadgesztenye értékes.** Utcáinkon és közterületeinken elég sok a vadgesztenyefa. Igaz, hogy ezt nem a városnak, vagy a Rhédey-kerti felügyelőségnek, hanem a most már szendregő szépitési egyesületnek lehet köszönni. Így őszi hervadáskor hullatják gyümölcsüket a terebélyes fák s ami önmagától le nem hull, kövekkel ledobálják a gyermekek játékszernek. Arra senki nem gondolt, hogy ezeknek a vadgyümölcsöknek értékük is van. Tegnap egy átirat érkezett Nagyvárad város polgármesteréhez **Debruczenből**, a melyben **Bunyitay Béla** ottani m. kir. dohányjövődéki tiszteletkéri a városi, hogy hívja fel a közönséget az utcákon és tereken lévő vadgesztenyefák gyümölcseinek összegyűjtésére. Mintegy 40 métermázsza vadgesztenyére van szüksége s itt helyben, a szállítás nélkül métermázsájáért 3 koronát fizet. Ez tehát ez évre már elkészült, pedig a mostani időben, mikor oly nagy a tömeg nyomor, néhány ember kevés fáradsággal megszerezhetne volna a téli tüzejére való. No de mire ez az átirat keresztülment a hivatalos ratortákon, majd csak újra kizöldülnek a vadgesztenyefák.

*** Új találmány bemutatása.** Erdekes látni való lesz ma, csütörtökön a nagyváradi ipartestület hivatalos helyiségében. **Rácz Sándor** asztalos bemutaja találmányát, a mely különösen az asztalos iparosokat érdekli. Az ipartestület elnöksége erre vonatkozólag a következő felhívást teszi közzé:

Felhívás az asztalos iparos polgárokhoz:

Rácz Sándor békésmegyei asztalos iparos új találmányát, a puhafa megmunkálását vörösökben, különféle munkákban bemutatni óhajtja a szakmabeli iparos polgároknak.

Felkérem az asztalos iparos polgárokat, hogy ezen a puhafa így módon való kinasználásában mintegy új korszakot képező találmányának megtekintése végett, **folyó hó 16-án, csütörtökön** az ipartestület hivatalában — hol a minták kiállítására lesznek, megjelenni sziveskedjenek. **Bertsey György**, ipartestületi elnök.

*** Elveszett sál.** Jókai látogatása zsufolásig megtöltötte a színházat. Mindenki ünnepi díszben parkodott az est fényét emelni. De az őszt költő ünneplése közben még a nők is megfellebbeztek toletjokról s az öltözködésnél sokkalan zavar támadt. Hiába! mindenki Jókai közelébe akart férni, a felől őket és sálakat csak úgy kapkodták, meg sem nézve kié. Így történt, hogy a bal rubatárból egy fekete női sál elvittek. Ez uton is felkéri a tulajdonos, sziveskedjék az illető az értékes ruhadarabot visszaszolgáltatni.

Igazságszolgáltatás.

Cseléd kalandok. Mint egyszerű naiv leányka jött Nagyváradra két év előtt **Papp Róza**. Itt aztán cselédnek állott **König Márton**né szolgálatába.

Nagyot változott ám **Róza** a váradi környezetben. Ő is vágyott olyan cifra szobalánynya lenni, mint a többiek. Akadtak cimborái is, akik tapasztalatlan-ságban osztottak véle.

Egy idő óta **Szabó Róza** és **Szabó Julcsa** társaságában szötte a terveket regényes szobalány kalandokról.

Vakmerő álmaikban már nem is elégedtek meg a helyi viszonyokkal, hanem pestre készültek szép, divatos, új ruhában.

E célra gyűjtögették a pénzt, de biz az lassan gyűh, hat bűnös uon szaporították, meg, még pedig úgy, hogy **Papp Róza** a gazdája távollétében, **Szabó Róza** tanácsára feltörte a szekrényt és 40 koronával **Papp Julcsához** mentek. Harman aztán határoztak, mitévők legyenek. **Papp Róza**nak már csak a cipője hiányzott a cifra öltözetből, tehát vettek egy új cipőt, a maradt összegből pedig — mivel a pesti utra nem telt, hát **Debruczenbe** szöttek. Itt aztán vigan mulatozva éltek világukat, míg a lopásról értesített rendőrség le nem tartóztatta őket.

Igy aztán hazakerültek a kalandszomjas leányzók s tegnap a törvényszék előtt adtak számot az ellopott 40 koronáról.

A három leány hűségesen beszámolt s ez őszinteséget beszámítva, **Papp Rózát** 1 havi, **Szabó Rózát** mint bűntársát 14 napi és **Szabó Julcsát** mint orgazdát 8 napi fogházra ítélte a kir. törvényszék.

Verekedő mőczok. 1901. szeptember 11-én **Rossia** község korcsmájában idogált két oláh atyafi; **Sepő Mitru** és **Kebő Donye**. Már jngott az anyaföld lábuk alatt, mikor szenvedélyes vitakozásba ereszkedtek. Holmi fehér-cselédre esett szó s az ellenkező véleményen lévő atyafiak bottal kezdtek argumentálni. Még pedig oly hevesen, **Lepó** hogy **Mitru** egy hatalmas ütással **Kebő Donye** karját törte.

Ezért ült ma **Lepó Mitru** a törvényszék előtt s bár vakmerően tagadott, a törvényszék 1 havi fogházzal büntette.

EGYESÜLETEK.

Biharmegyei Kör. A Budapesten székelő »Biharmegyei Kör«, mely a szülőföldjüktől tartózkodó biharmegyei egyetemi ifjak között a társas szellem és önművelés fejlesztését, valamint szegényebb sorsu tagjainak segélyezését tűzte ki célul, folyó hó 11-én tartotta tisztújító közgyűlését az Otthon kávéház külön termében, **Singer Béla** szűnidei bizottsági elnök jelentése után, melyben rövid visszazapillantást vetett az egyesület mult esztendei sikeres és áldásos működésére is, megalakult a tisztikar. Elnökké egyhangu lelkesedéssel **dr. Várkonyi Kalmánt** választották, alelnök lett **Missuray Agoston**, főjegyző **Rotter S. Sándor**, pénztáros **Ujfalussy Miklós**, háznagy **Zigre Miklós**, ellenőr **Löbl Ferencz**. Választmányi tagok lettek: **Doktor János Károly**, **dr. Papp Illés**, **Barkovits Béla**, **Sarkady Béla**, **Mann Adolf**, **Moskovits Jenő**, **Osváth Ernő** és **Osváth Kalmán**. A sok tekintetben elavult alapszabályok átdolgozása céljából egy 5 tagu bizottságot küldött ki a közgyűlés, melynek feladata lesz a számban meguővekedett tagok igényeinek megfelelő módosításokat javaslatba hozni. A kör a következő hónapban nagyobb szabásu felolvasó estélyt rendez s közreműködésre **dr. Barabás B. lát**, Nagyvárad városának országgyűlési képviselőjét is fel fogja kérni.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Csütörtök: Svibákok.

Péntek: Uriel Acosta.

Sombat: Iparos ünnepe. Varázshegedű. A munka. (Diszeldődis az iparkongresszus tisztelőtére.)

Vasárnap: (délután Kurucz Feje Dávid. este Csapürágók.

Aranyhalak.

Méltóztatik ismerni az édes kis aranyhalacskákat? Ugyanolyanok, mint többi virgoncz-társaik, nem egynél bizony csunyasabbak is, hanem azért ők édes kicsikék, őket boldogan fogja hálójába mi denki, mert hiszen aranyból van a pikkelyük. Olyanok, mint a gazdag leányok — vagy fordítsuk meg a hasonlatot: a vagyonos leányok olyanok, mint az aranyhalacskákat, akiket sóváran várnak horgokra (néha arany csillag-formájú ez a horgok) a derék halászok, az állandó pillanatnyi pénzzavar fuldokló lovagjai. A halászat rendszeren sikerül is, mert legelőbbnyire a felületes gondos papa, vagy mama előbb kapja be az ügyes halásznak horgát s akkor könnyen megy a dolog a kis halacskával. Ot még könnyebb elkábitani, — mert hiszen mit tud ő abból a világból, a mi kívül van az ő aranyos csillogásu vízén, azaz hogy a leányszoba képes levelező-lappal borított falain.

Ilyen aranyhalak körül forog az Arany-

halak témája. *Schönthan*, a német szerző ez-uttal még kegyelmes a halacszkák iránt s vigjátékká dolgozza fel az életben gyakran tragikus témát. Az aranyhalacska abba szerelmes, aki csakugyan boldoggá is teszi, mindössze a bugris papa álmódzik katonatiszti vöről. Ez a katonatiszt azonban épp oly ideálisan gondolkodik, mint az aranyhalacska s lovas főhadnagy létére szegény nőt vesz. Az ember csodálkozik, hogy lehet ilyen komoly alakokat vigjátékká kalapálni.

Es ebben remekel a német mester. Az egyszerű mesébe belehoz néhány komikus mellékszereplőt, a kik félreértést félreértésre halmoznak s ebből minden erőltetett torzítás nélkül pompás bonyodalmat és komikus helyzeteket terem. Aztán hogy van ez a darab megírva! Csupa üde báj, igazi költészet, a humor játszi enyelgése, mintha ragyogó napfényben bobó aranyhalacszkák kergetőznének. Szellemes ötletek, finoman, éllel kidolgozott dialógok váltakoznak, dicséretére válva a nehézségéből mindjobban kibontakozó német szellemnek, mely ide s tova azzal fenyeget, hogy a posványba süllyedő francia vigjátékot is Sedánjához szorítja.

A darab első két felvonását vontatottan adták. Itt ugyszólván a kiélezett, szellemes, gyorsan pattogó előadással kellett volna hatni a hiába, ez nálunk nem megy, a mint hogy vidéken nem is mehet. Nem kívánunk lehetlent s azért a két utolsó felvonást dicsérjük meg, a hol a vigjátéki személyzetnek segítségével jön a helyzetkomikum s lelkesedést öntött beléjük. Ketten voltak, a kik mind a 4 felvonáson át valósággal remekeltek: E. Kovács Mariska és Krasznay Andor. Mind a kettő megőrizte Schönthan ötlettel, szellemmel, finom érzékkel dolgozta fel szerepét. Igazi élvezet volt játékszámban gyönyörködni. Deésinek (Erich) is szép sikere volt; igyekvést látunk nála, a melyhez azonban még többélnökség, itt-ott még több szerelmesség járulhatott volna, hogy sikere teljes legyen. Erdélyi, a szeles festőből majdnem durcás gyereket fabrikált, ami megjárta a darab elején, de a végén a kitűnő komikus ötletek élet elvette. Kis szerepben két jó alak volt: Bognár és Peterdy, megakadt és a sugó erős támogatására szorult Szarvasi. No még megemlítjük László Irénit és a már nem igen neki való naiv kis leány-szerepben H. Novák Irénit (Emmi), beszámoltunk a darabról. Krasznayt kell végül még kiemelnünk, a ki épp oly jó rendezőnek mutatkozik, mint a mily jó színész.

Erdemes lesz a darabot még néhány-szor előadni, hátha többen nézik meg, ha jó hírét hallják? Dr. K. A.

Nagyvárad — Gyula — Kaposvár — Orosháza.

Festetich gróf ur nemrégiben fenyegető levelet irt Somogyinak, hogy így meg úgy lesz, ha át nem adja Kaposvárt a pécsi színház-színház. Ez a fenyegetés azonban hiábavaló és szükségtelen, mint Festetich gróf ur maga. Majd ha Kaposvár színházat épít s más igazgatót akar. Addig Kaposvár a Somogyié, mert az ottani színház Somogyi sajátja.

Most már Gyula és Orosháza is biztosítva vannak Nagyvárad nyári állomásaiént. Tegnapelőtt volt ez ügyben az ankét, megteremtette a nagyvárad—gyula—orosházai színház-színház. Az ankétén Lukács György békési főispán, Fábry Sándor alispán, Amórus Sándor orosházai főszolgabíró stb. vettek részt. Nagyváradról Rimler Károly polgármester, Hoványi

Géza dr. a színházi bizottsági elnök és Somogyi Károly színházigazgató vettek részt.

Az eddigi megállapodások szerint Nagyváradon május 15-én zárulna a színházi szezon. Ekkor Gyulára menne játszani a színház-színház. Gyulán hat hétig maradna. Gyuláról Kaposvárra menne a társulat a július elsejétől Kaposvárt játszanak esetleg szeptemberig sőt tovább.

Október 1-én vagy csak 15-én jönne azután vissza Nagyváradra a színház-színház.

A gyulai ankétén nagy örömmel mondták ki a szövetkezést a nagyvárad-i színház-színház. Az ankét után Lukács György főispán és neje Ferényi Madoly bárónő ebéden látták a nagyvárad-i kiküldötteket, Rimler Károlyt, dr. Hoványi Gézát és Somogyi Károlyt meleg, magyaros szívvelyes vendégléssel.

Diszeldadás a színházban. Szombaton — mint már több ízben jelentettük — az országos iparos kongresszus alkalmából a vendégek tiszteletére diszeldadást tart a Szigligeti-színház. Három pontja van a diszeldadás programjának. Szávay Gyula *»A munka«* cz. drámai költeménye lesz az első pont. A költeménynek két alakját a magyar és az izgató idegen munkásait Peterdy Sándor és Kovács Lajos személyesítik. A második pont is érdekes lesz. Galléri Mórnak egy dramatizált vezércikke. A látájer, az iparos, a közvélemény és a technikus a művészek alakjai. Tóth Elek, Bognár János, Dési Alfréd és Szarvasi mondják el ezt a szép vezércikket. Végül a *»Várashégedű«*, ez a kájos operett zárja be a diszeldadást. Amon Margit, Bilkey Irén és Csátár Győző játszanak az operettben.

Svihákok. Ma, csütörtökön este Ziehrer szép muzsikája operettje, a nagy sikerrel bemutatott *»Svihákok«* kerül színpadra az ismert szereposztásban.

Vasárnapi előadások. Vasárnap délután drámát játszanak a színházban. Fényes Samu nagyhatalú drámáját a *»Kurucz Feja Dávid«*-ot. Este a népszerű *»Csepürágók«* operett kerül újra színpadra.

Uriel Acosta. Pénteken *»Uriel Acosta«*, e nagyhatalú drámát eleveníti föl a Szigligeti-színház. Szarvasi fogja a darab híres cím-szerepét játszani. E. Kovács Mariska, H. Novák Irén, Bognár János, Peterdy Sándor, Krasznay Andor s a többi szereplő.

TÁVIRATOK

Iparosok a minisztereknél.

Budapest, okt. 15. (Saját tud. távir.) Temesvárról ma egy huszonöt tagból álló iparos küldöttség tisztelgett Fejérváry Géza bárónál s kérték őt, hogy pártolja a temesvári asztalosoknak Láng Lajos miniszterhez 15.000 korona szubvenczió iránt beadott kérvényüket. Fejérváry a deputánsokat szívesen fogadta és megígérte közbenjárását.

Ezután a deputációt Láng miniszter fogadta, a ki a kérelmet tanulmányozni fogja.

Rutkayné temetése.

Budapest, okt. 15. (Saj. tud. távirata.) Ma délután helyezték örök nyugalomra Rutkayné nagy részvét mellett. A temetésen számos országgyűlési képviselő jelent meg Kossuth Ferencz kíséretében. Eljött Márkus főpolgármester a főváros küldöttségével, az agg. honvédek s óriási néptömeg. A koporsó felett Horváth lelkész mondott megható imádságot, majd

impozáns menetben vitték a megboldogult urnót a temetőbe. Utolsó útján óriási néptömeg, számos egyetek és előkelőségek követték a halogatú gyászokcsit. A temetőben Rutkay orsz. képviselő mondott búcsuztató beszédet.

A sztrájk.

London, október 15. Mitchell kérelmére a Trade-Union parlamenti bizottsága azt ajánlotta, hogy az Union összes angol tagjai minden lehetőet elkövesse az amerikai bányamunkások támogatása érdekében. (M. T. I.)

REGÉNY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irt: Stenkiewicz Henrik.

116

— Kegyelmes herczegem, irgalmasan bán-tam velök, mert egy álnobis nemes volt között-
tök. Öt magammal hoztam, a többit elbocsá-
tottam, mert nekem is boldogságot küldött az
ég. Szívesen viselem haragodat és megérdemelt
büntetésedet, mert az a nemes Sagloba volt.
Helénáról hozott hírt.

A herczeg közelebb lépett Skrzetuskához.

— Él. Egészségben?

— Hála az Istennek, igen.

— Hol talált menedéket?

— Barban.

— Helyesen. Bar vára erős.

Azután odaélelte mellére a Skrzetuski fe-
jét és homlokot csókolta.

— Édes barátom, veled örülök, mintha
fiam volnál, mintha nekem hozták volna a
jó hírt.

Skrzetuski halásan csókolta meg a herczeg
kezét. Régióta lelkésedett érte, készen veret on-
tani, de most úgy érezte, hogy a hágyokban
álló pokol mélyére is behatolna szavára. Így
szerezte meg Jeremiás lovagjainak a szeretetét
és tántoríthatatlan hűségét.

— Most már nem csodálom, hogy boldog-
ságodban futni hagyta azokat a nyomorulta-
kat. De ne mondd, hogy büntetlenül tetteid!
Majd számotunk meg. Sagloba derék ember és
nagy róka! Keresztüllopta Helénát a Deyper-
vidéken és Barba rejtette? Nekem is vigasztaló
ez a hír! Hozd ide ezt a vén róka!

Skrzetuski sietve indult az ajtó felé,
amelyet azonban a perczben valaki kívülről
bezárt. Viersul rogtott be rajta, arca égett,
líhegett.

— Herczegem! Krsyvosos bevette Polom-
nát és lemészárolta az egész lakosságot, tízezer
férfit, asszonyt és gyermeket!

Rohamra jöttek a tisztok és körülfogták
Viersult. A kiewi vajda is odasietett. A her-
czeg mer dőn, elképedve állott a közepén,
ilyen rejtetes hírt mégsem várt.

— Hiszen a városban csupa ruthén em-
ber volt!

— Egy sem menekült meg közülök.

A herczeg keserűn szólt a vajdához:

— Hallod? Hát csak alkudoztatok az ellen-
séggel, amely a saját testvéreit sem kimélt!
A vajda líhegve felelt:

— A gaz kutvak hogy verje meg őket
érte az Isten! Herczeg, veled megyek!

— Testvérem vagy, szólt lelkésztelen a her-
czeg és a Sacwlichovski példájára mind gy
kiáltottak:

— Éljen a kiewi vajda!

— Eljen az összetérés! — kiáltott a her-
czeg, azután Viersulhoz fordult.

— Hova mennek Polomnából?

— Ugy mondják, hogy Konstantinobva.

— Nagy Isten! Akkor az Osinski és a
Kosycki csapatai elvesztek, mert a gyalogság
nem menekülhet el előlük. Felejtenünk kell a
sértést, siessünk a segítségükre. Lóra! Lóra!

Ragyogott a herczeg arca a harci kedv-
től és a kimerülés sápadtságát tüzes pirosság
váltotta föl, mert megnyíni látta maga előtt a
dicsőség útját.

XIV.

A csapatok elvonultak Konstantinóv előtt és Roslogiban táboroztak.

A herceg ugyanis számított, hogy Polomna elcsúszhat a híre Kosycki és Osinski Roslogiig fognak hátrálni s akkor utközben az ő serege észrevétel nélkül ronthat az ellenségre, amely nyomukba eredt.

A herceg sejtelve jórészt be is teljesegett. Emberei csatarendbe állottak. előőr-öket küldötték mindenfelé, a herceg néhány századdal a faluban várta az elkövetkezendőket.

Estefelé jelentették a Viersul tatárai, hogy Konstantinóv felől gyalogság közeledik.

A herceg néhány tiszteje kíséretében szállásának kapuja elé állott az érkezők fogadására.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Lentermelő és kikészítő szövetkezet Nagyváradon.

Egy életrevaló eszméivel foglalkoztak tegnap a biharmegyei gazdák egy értekezletén; nevezetesen elvileg kimondták, hogy mintegy hat holdon lent fognak termelni és a lenszalmának kikészítésére szövetkezés útján gyártelepet fognak alkotni, melyet esetleg összekötnek a termelt lennagyaik olajjá való feldolgozásával is.

Az ügy iránt kiváló érdeklődés mutatkozott, mert a felhívott gazdák közül megjelentek számosan és Telgdy József orsz. képviselő gazdasági egyleti alelnökje mellett: B. Öthy László főispán részvételével, a biharmegyei gazdaság főtitkárja, Cserepety J. a kisszántói urad. főtitkárja, Csuak Jenő, Feiler József, Hirschmann Károly, Juricskay Vid, Goldstein József, Kabdebó Sándor, Lederer Manó, Markovits Antal, Mártonffy Gyula, Rotman Izsák, Schwartz Ferencz, Schwartz Marton, Szabadhegyi Géza, Székely Sándor káptalani urad. főszámvevő, Tóth Mihály tanácsai uradalom főtitkárja, Wertheimstein Alfréd, Weingärtner Andor vitatták meg az ügyet.

Az alelnök Telegdy József orsz. képviselő felszólította a mozgalmat megindító Lakatos József itteni gabonakereskedőt, hogy tervét adja elő, ami az alantik szerint megtörtént.

Az ezen ügyben tanácsadásra a nagymélt. földművelési miniszterium által kiküldött Füredy Lajos szaktanár szabatos és bő szakismeretet tanúsító előadásban kifejtette azt, mely előzők értekezletén az által, ha az eddigi magtermeléshez a szalma termelésre fősúly fektetnek, mert jó jövedelmet csak a kikészítés által lehet elérni, amit bizonyít az is, hogy az utóbbi években egy cseh vállalkozó 4 ilyen gyárat alapított a kormány szubvenciójával, mely segítség ezen vállalkozások is kilátásban van.

Lakatos József előadása után, melyben kifejtette a tervek rehabilitációját oly alapon, hogy azt a jelenlevő miniszteri kiküldött vég-eredményében megfelelőnek találta, a jelenlevők egyhangúlag megállapodtak abban, hogy azelőtt tartják az ügy keresztülvételét, mielőbb kézbe venni, és miután az egyes érdeklődők kijelentése alapján kitűnt, hogy már a jelenlevő gazdák 760 kat. hold termelését vállalják, határozatként kimondatott, hogy egy 5 tagú bizottság, melynek tagja Telegdy József alelnöksége alatt: Markovits Antal, Schwartz Ferencz, Székely Sándor, Tóth Mihály, Lakatos József bevonásával az ügyet előkészítse, az alapszabályokat kidolgozza, hogy az alakuló közgyűlés ezután mielőbb megtartható legyen.

A hozzájárulás alapjául vétetett, hogy minden holdnyi termelő után 100 korona lesz, melyet esetleg az első évi termelés értékéből lehet beszolgáltatni.

A szövetkezet korlátolt kötelezettséggel leendő, úgy hogy nagyobb kockázatot senkit sem érhet.

Az ügyet most már megbízható komoly gazdák kezében tudván, remény van, hogy rövidesen oly vállalatot szervezünk városunk, mely a sok fiasco után utmutatója lesz annak, hogy helyes úton indulva szép eredményeket

lehet elérni és a környékbeli szegénysors munkásnép boldogulását így lehet előmozdítani.

Keltek Jenő és Társa

Tőzsde jelentése.

— A Tőzsde eredeti távirata. —

Határidők.

	Budapest, okt. 15.
Buza októberre	7 27
Buza áprilisra	7 84
Tengeri	5 60
Rozs okt.	6 45
Zab ápr.	6 15
Káposzta, repce, aug.	11 85

Értéktőzsde.

	Budapest, okt. 15.
Osztrák hitel	83 50
Magyar hitel	72 50
Államvasút	711 75
Rimacsurány	4 2 50
Magyar kisvasút	47 50
Salgótarjáni	
Wagon-kölcsön	

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. okt. 15-én

Magyar aranyjárdék 4%	120.—
Magyar koronajárdék	97 80
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4,5%	—
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2,5%	—
Magyar keleti vasúti államkötvény 1878-80	—
Magyar földterhelmentesítési kötvény 4%	97 75
Italméltó jog megváltási kötvény	100.—
Norvicki-államföldterhelmentesítési kötvény	98
Magyar nyeresemény-sorozat-kölcsön	204.—
Tiszahatárvidék spanyol sorsjegyek köztársaság	161
Osztrák járdék papírban	100 50
Osztrák járdék papírban	100 50
Osztrák járdék aranyban	120 50
Osztrák korona járdék	100
Osztrák államsorsjegyek	150 50
Osztrák magyar bank részvény	15 90
Magyar hitelbank részvény	720 50
Osztrák hitelintézet részvény	703 50
Párisi visita	95 17
20 jrnkos arany (Napoleon'dor)	1 06
Németbirodalmi márka	116 92
Londoni visita	239 30
20 márkás arany	23 42

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 28.

Bérlet 15. sz.

Ma csütörtökön, 1902. október 16-án

Svihákok.

Operette.

S Z E M E L Y E K:

Gilka Adolár, herceg	Szathmáry Arpád
Muki von Radenstein, hadnagy	Kulinyi Mariska
Rudi von Menggenheim, főhadnagy	T. Pogány Janka
Mimi, tánczosnő	Bilkey Irén
Blitz Fritz	Pintér Imre
Berta, a felesége	Amon Margit
Malter Prem, festő	Deésy Alfréd
Roland, rendőrfogalmazó	Kalmár Béla
Wandracssek, hivatalszolga	Bérczi Gyula
Kampel, fogadós	Bognár J.
Kampelné	Benkő Jolán
Krepelka, karmester	Vank István

HELYEK: Nagypáholy 7 frt. földszinti és első emeleti páholy 6 frt. Másodemeleti páholy 4 forint. Zsolye 1 frt 50 kr. Kőrszék 1 frt 20 kr., Támlászék, 1 frt. Érkélyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr. II. emeleti zártszék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárayitás 7 órakor

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap pénteken, október 17-én

Uriel Acosta.

Dráma.

939—1902. számhoz.

Árverési hirdetmény.

Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezenel közhírré teszi, hogy a Nagyvárad városi kir. járásbírósnak 1902. évi U. I. 382/7. számú végzésével dr. Schweiger Ede ügyvéd által képviselt Karl Hochhauser felperes részére Hevesi Sándor utóda alperes ellen 436 kor. 40 fill. követelés és jár. erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás folytán alperestől lefoglalt és 3359 kor. becsült ingóságokra a nagyvárad-városi kir. járásbírósnak fenti számú végzése folytán az árverés elrendeltetik, annak a felülfoglaltak követelése erejéig is, amennyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna, alperes lakásán Nagyváradon Zöldfa-utca 4. számú házban leendő megartására határidőül 1902. évi október hó 20 napjának délelőtti 11 órája tűzött ki, mikor a bíróság lefoglalt árucikkek s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is el fognak adni.

Felhivatnak mindazok, kik az elővizezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, amennyiben résztükre foglalás korábban eszközöltetett volna és az a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéséig alulírott kiküldöttnek vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítottatik.

Kelt Nagyváradon, 1902. évi október, hó 2. napján.

Csathó Jenő,

kir. bir. végrehajtó.

845.

Nagyvárad város tanácsának árverési küldöttségétől.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a város részére szükséges városi villamos telep, gép-, kazán- és lakház felépítési munkálatainak vállalatba adása céljából 1902. évi október hó 20-ik napján d. e. 9 órakor a városház nagytermében nyilvános árlejtést fogok tartani.

Az összes munkálatok, — a kémény és kazán falazás kivételével, melyek a vállalathoz nem tartoznak, — mintegy 110.200 koronában vannak előirányozva s egy fővállalatnak adatnak ki. A bánatpénz 8000 korona, mely készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban teendő le.

Árlejtési szóval, vagy írásban zárt ajánlat utján lehet; szóbeli ajánlattevők bánatpénzüket alulírott küldöttségi elnök kezéhez az árlejtés megkezdése előtt letenni, zárt ajánlatok benyújtók pedig ajánlatukhoz mellékelni kötelesek.

Zárt ajánlatokban világosan kiteendő, hogy ajánlattevő az árlejtési feltételeket, a költségvetést, a terveket és egységár füzetet ösmeri s azokat magára nézve kötelezőknek elfogadja; szóbeli ajánlattevők ezen körülmény eli mérésül az árlejtés megkezdése előtt az említett okmányokat aláírni kötelesek.

Ajánlattevőt tett ajánlata azonnal, ellenben Nagyvárad város községét csakis az árlejtés eredménye felett hozandó határozat jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad város tanácsa fenntartja magának a jogot arra nézve, hogy a tett ajánlatok felett szabadon határozhasson, jogában fog állani tehát bármelyik ajánlattevővel szerződni, vagy az árlejtés eredményét megsemmisíteni s új árlejtést kiírni, vagy pedig az árlejtés tárgyát képező munkálatokat háziilag szerződéses vállalkozóival végrehajtatni.

Az árlejtési feltételek, a tervek, költségvetés s városi egységár füzetek a városi mérnöki hivatalban a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kelt Nagyváradon, 1902. október hó 11-ik napján.

Komlóssy József,

jogügyi és gazdasági tanácsnok, mint az árverési küldöttség elnöke.

842.

25 krtól kezdve
női fekete és színes ruhaszöveteket,

2 frt 75 krtól kezdve
kész női- és leány-felöltőket,

1 frt 20 krtól kezdve
gyönyörű női blousokat

kaphatni óriási választékban szolid pontos ki-
szolgálás mellett

FLEGMAN ÁRMIN divattárában
Nagyvárad, Bémer-tér.

Kiadó lakás.

A Mezey-féle házban (Kossuth Lajos-
utca) egy első emeleti utcza lakás,
mely áll: 4 szoba, 1 alcoven, mellék-
helyiségek s egy üveges terasz a Kö-
rözsre,

1. évi november hó 1-től kiadó. 292

Kiadó magtárak.

A Nagyvárad Takarékpénztár tu-
lajdonát képező katonavárosi Weinber-
ger-féle gyári helyiségben levő üres
magtárak

azonnal bérbevehetőek.

Ertekezhetni a Nagyvárad Takarék-
pénztárnál.

80 kr.

UJ!!

80 kr.

ÓRÁS-ÜZLET

Diószeghy István

műórás és látszerész,
Nagyvárad, Nagy-Teleky-utca 41 szám.

Elsőrendű óra javító műhely, hol
minden órát kivétel nélkül egy évi jót-
állás mellett csak 80 kr-ért javít meg,
gyorsan és pontosan.

Továbbá raktáron tart a legjobb
gyártmányu fali inga- és zsebórákat.

Egy kitűnő gyártmányu új szekrény
óra 1 frt 20 kr.

Egy óra üveg csak 10 kr.

80 kr.

235.

80 kr.

Kiadó lakás.

A Biharmegyei takarékpénztár Kossuth-
utcai házában

Egy másodemeleti udvari lakrész

két szoba alkov, előszoba, konyha
és megfelelő mellékkeliségekkel

1. évi november hó 1-től kiadó.

Ertekezhetni az intézet I. emeleti üzlet-
helyiségében. 294

Három magtár

azonnal kiadó a
Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank

Nagy-Teleky-utcai házában. 306

1-20 cm. széles
Angol posztó
mtrje 45 kr.

1-20 cm. széles
tennisszövet
divatos színek-
ben mtrár, 48 kr

1-20 cm. széles
párisi ujdonsá-
gok óriási vá-
lasztékban.

Amerikai áruház

Fő-utca,

színházi Bazár-épület.

10 frtos bevásárlás után ingyen
képek.

Minden olesó.

Szőnyegek, füg-
gönyök, ágytaka-
rök gyári árban.

Csipke függöny,
szalmazsák, pok-
róczok nagyon
olesón.

Vásznak, chiffo-
nok, türolközök,
abroszok mélyen
leszállított árban.

Telefon: 372

Fekete kelmék
1-20 cm. széles
már 50 krtól
kezdve 4 frtig.

1-20 cm. széles
angol costum
kelme
mtr 110 krtól
feljebb.

Blous szövetek
a legújabb szí-
nekben igen ol-
csók.

Gyönyörű blous
flanel mtr 17
krtól.

Blous selymek
méterje 75 kr-
tól.

Mintázott mosó
blous bársony
mtr 65 krtól.